

Prob. 2º. PASCHASIUS RATBERTUS L. de Corp. et Sang. Domini cap. 15. n. 2. verba hæc : *Bibite ex eo omnes*, etiam extendit ad laicos : *Accipite, et bibite ex hoc omnes, tam ministri, quam et reliqui credentes.*

Prob. 3º. GELASIUS Papa communionem sub una specie vocat *sacrilegium*, Can. 12. Dist. 2. de Consecrat. ; S. LEO serm. 4. Quadragesimali. c. 5. *sacrilegam simulationem.*

R. D. *Ant.* Tanquam de re omnibus non sacrificantibus præcepta jure divino, ab ipso Christo N. lege aliqua Ecclesiæ pro usu et consuetudine illius temporis C. Loquuntur ad usum vulgarem sui temporis, et disciplinam ; sicque præcepta dici poterat utriusque speciei sumptio, et ita revera præceperant GELAS. et S. LEO propter Manichæos.

Ad prob. 1º. ex S. JUSTINO R. Revera ita Christum præcepisse Apostolis utpote sacerdotibus ; de his enim loquitur, ita *sibi* præcepisse. Auctor serm. de cœn. Dom. ipsam rem sumendam respicit, non modum ; sed qui corpus Christi manducat, simul sanguinem bibit, qui nunquam separatur a Christi corpore ; sicque quoad hoc sufficienter Lex evangelica recedit a Lege veteri. S. CYPRIANUS ita queritur, sed de *Aquariis* hæreticis, qui in sola aqua secundam consecrationem peragebant. S. CHRYSOSTOM. ad sui usum temporis respicit.

Ad prob. 2º. R. GELASIUS in Manichæos invehitur, qui a calice abstinebant ceu re mala ; loquitur enim de his, qui superstitione obstricti non sumebant vinum ; Manichæi vero negabant, utramque speciem esse sacramentum, ac tantum contineri in specie altera, quantum in prima panis ; itaque sacrilege dividebant mysterium ; at sic fideles mysterium non dividunt. Eadem est ad S. LEONEM responsio, ut jam ex supradictis constat. Inde sanxit GELASIUS, *ut integra sacramenta percipiant*, id est, utramque speciem ; vel si nolint, penitus arceantur.

329. *Obj. IV.* Ex ratione. 1º. Eucharistia instituta est per modum convivii : atqui hoc non habetur per unicam speciem, puta cibi ; ergo.

2º. Instituta est in commemorationem mortis Christi, juxta Apostolum 1. ad Cor. 11. 26. *Quotiescumque manducabitis panem hunc, et calicem bibetis, mortem Domini annuntiabitis.* Sed in sumptione unius speciei non habetur commemoratio, vel representatio mortis Christi.

3º. Saltem cum Christus usum calicis non prohibuit, injuste fecit Ecclesia eo fideles fraudando.

Ad 1º. R. D. *Maj.* Per modum convivii corporalis N. spiritualis C. Inter hæc vero convivium istud est discriminis, quod in corporali cibo non contineat potum ; in Eucharistico vero quod habet rationem cibi, contineat in se potum, et quod habet rationem potus, contineat cibum ; quia corpus Christi non est sine suo sanguine, nec sanguis sine corpore ; ergo sub una specie quoad rem habetur hoc convivium.

Ad 2º. R. C. *Maj. D. min.* Non habetur hæc representatio tam expressa C. non habetur sufficiens N. Hoc ipso enim, quod sumatur species panis, sub qua vi verborum solum corpus ponitur, significatur ejus a sanguine separatio, sicque Christi mors. Magis expressa quidem hæc significatio est, si utraque seorsim species sumitur ; sed hæc ad Eucharistiam spectat, ut sacrificium est, non ut sacramentum, in quo sufficit hæc significatio, vel representatio quoad rem et substantiam. Sicut, licet in baptismo tria

immersio magis expresse significet sepulturam Christi ; sufficit tamen affusio, vel aspersio.

Ad 3º. R. N. *Assert.* Christus usum calicis non prohibuit, sed nec præcepit. Cur vero Ecclesia eum prohiberet, multæ gravesque causæ fuerunt, quas refert Catechismus Romanus Part. 2. de Euchar. 1º. Periculum effusionis, quod sæpe vix est moraliter evitabile in concursu populi, dum tremuli senes, juvenes non satis culti, etc. ad Eucharisticam mensam accurrunt. 2º. Quia Eucharistia servari debet pro infirmis ; pronum est, aura præsertim calida, vini species, non sine injuria sacramenti, in acetum degenerent. 3º. Ut esset in sumendo hoc sacramento uniformitas, cum sint multi vino abstemii a natura. 4º. Ut convelleretur Jacobelli, Joannis Huss hæresis, sacrilegium esse docentium, unam tantum speciem sumere ; tum eorum ; qui inficiabantur, sub una specie Christum totum contineri.

ARTICULUS III.

DE MINISTRO ET SUBJECTO EUCHARISTIÆ.

Minister Eucharistiæ duplex distinguitur, consecrandæ, et dispensandæ.

De ministro Eucharistiæ consecrandæ multiplex error fuit. Fuere, qui potestatem hanc mulieribus tribuerent, ut Gnostici, de quibus IRENÆUS L. 1. cap. 9. Waldenses cuilibet laico, modo probis esset moribus, concedebant hoc, quod cuilibet sacerdoti, si esset improbus, abrogabant. Hoc quoque in dubium revocaverat Wicleffus, teste THOMA WALDENSI L. 2. de Sacram. c. 7. Sed, quod Wicleffus revocabat in dubium, definiit LUTHERUS, sacerdotium commune omnibus faciens Christianis ; ideoque, dum poscit necessitas, quemlibet de plebe posse Eucharistiam conficere, quanquam id alias permitti non oporteat, ordinis et disciplinæ causa. L. de Captiv. Babyl. cap. de Ordine.

330. *Dico I.* Sacerdotes soli Eucharistiæ consecrandæ ministri sunt, nec id ulli alteri mortalium competit. Est de fide, juxta TRIDENTINUM Sess. 22. can. 2. Ante quod idem tradiderat CONCILIUM LATERANENSE IV. relatum cap. *Firmiter*, de SS. Trinit. sed et FLORENTINUM in Decreto.

Prob. I. Ex S. SCRIPTURA Luc. 22. 19. ad solos Apostolos, eorumque successores sacerdotes dixit Christus : *Hoc facite in meam commemorationem.* Neque enim potestatem hanc datam per illa Christi verba fidelibus singulis fuisse, ex ipsa Apostolorum praxi constat, cum nunquam legatur, munus hoc quemquam alium obivisse præter Apostolos, et quos ipsi consecrassent presbyteros. Unde et aiebat Paulus 1. Cor. 4. *Sic nos existimet homo ut ministros Christi ; consecrans vero ut minister Christi agit, cujus in persona ac nomine dicit : Hoc est corpus meum.*

Prob. II. Ex TRADITIONE constanti Ecclesiæ. S. JUSTINUS M. Apol. 1. n. 65. 66. ait *eum qui fratribus præest* rerum universarum Patri per nomen Filii et Spiritus sancti offerre Eucharistiam juxta mandatum, quod Apostolis Christus dedit, cum accepto pane dixit : *hoc facite.* TERTULLIAN. L. de Cor. mil. (opp. p. 102. A.) refert ad traditionem Apostolicam, quod Eucharistiam *non de aliorum manu, quam presidentium sumamus.* Quanto magis igitur ad hos confectio pertinebit ? S. EPIPHAN. epist. ad Joannem Hierosolymit. (opp. t. 2.

p. 312.) apud hunc se purgat, quod in ejus diœcesi presbyterum ordinasset, hac ratione, ne multitudo sanctorum fratrum ibidem degentium sacris privarentur mysteriis, cum non haberent, qui sibi divina Sacramenta conficerent. At inepta hæc ratio fuisset, si de plebe quilibet posset in necessitate etiam reliqua, excepto baptismo, præsertim Eucharistiam conficere.

Sed et Conc. generale NICÆNUM I. id diserte tradidit Can. 18. vetans; ne presbyteri ab iis, diaconis, qui potestatem non habent offerendi Christi corpus accipiant. (Lab. t. 2. p. 43. D.) At si diaconi nequidem ministri sint consecrandæ Eucharistiæ, quanto minus clerici inferiores alii, vel ipsa plebs? Plura testimonia BELLARMIN. exhibet.

Argumenta, quæ hic contra ab adversariis fieri possunt, singula ex capitali et generali eorum principio fluunt, non esse jure divino discrimen ministros Ecclesiæ inter et laicos. Quæ vero soluta, ne actum agamus, vide Tract. de Sacram. Ord. Dissert. I.

331. *Dico II.* Minister Eucharistiæ dispensandæ ordinarius jure divino est solus sacerdos; extraordinarius vero diaconus.

Pars 1^a. probatur ex laudata Christi sententia Luc. 22. *Hoc facite*; et ipse Eucharistiam a se consecratam singulis distribuerat. Huc etiam illud Pauli 1. Cor. 4. pertinet: *Sic nos existimet homo ut ministros Christi, et dispensatores Mysteriorum Dei.* Unde et TRIDENT. Synodus docet, id semper moris fuisse in Ecclesia, ut laici a Sacerdotibus communionem acciperent.

Pars 2^a. ex traditione et praxi Ecclesiæ patescit; posse enim diaconos Eucharistiam dispensare, S. CYPRIANUS tradit Tract. de lapsis, ubi ait, diaconum calicem præsentibus offerre. Pariter Conc. NICÆNUM I., dum vetat, ne diaconi presbyteris Eucharistiam præbeant, eo ipso supponit, quod distribuere aliis possint; si tamen licentia accedat Episcopi. *Diaconus*, ait Concilium CARTHAGIN. IV. Can. 38. (Lab. t. 2. p. 1203. C.) *præsente presbytero Eucharistiam corporis Christi populo, si necessitas cogat, jussus eroget.* Nunc tamen, quia usus hic non viget hodie, et rei novitas offendere posset populum, licentia illa, non a presbytero simplici, sed episcopo exspectanda est.

332. Clerici igitur diaconis minores in cœtu publico et solemniter dispensare Eucharistiam non possunt; quia nusquam illius rei vestigium est.

Dixi: in *cœtu publico*, id est, in Ecclesia; privatim tamen posse in necessitate, docet praxis primævæ Ecclesiæ; sic enim S. Tharsicum martyrem acolythum, cum corporis Dominici sacramenta ferret, interemptum fuisse a paganis, referunt Martyrologia BEDÆ, ADONIS, USUARDI. Acolythos olim Eucharistiam solitos deferre ad absentes, testatur INNOCENT. I. epist. ad Decent. (Lab. t. 2. p. 1247. B.).

Quin et laicos aliquando fuisse adhibitos, ut in necessitate Eucharistiam ministrarent, refert EUSEB. L. 6. cap. 44. narrans, presbyterum per famulum misisse Eucharistiam ad ægrotantem Serapionem. Sed et laicos detulisse olim ex Ecclesia sacras particulas domum, ut per hebdomadem eas sibi ministrent, diximus num. 325. testanturque Patres, S. Cyrillus catech. 5. mystag. n. 21., instruens, quomodo ab his recipienda particula sacra: *Non expansis manuum volis... sed concava manu suscipe corpus Christi.* S. BASILIUS epist. ad Cæsarium. Ac S. AMBROSIVS THEODOSIVM imperatorem post

Thessalonicensem cædem sic, teste THEODORETO L. 5. cap. 17. (al. 18.) alloquebatur: *Qui manus injusta cæde respersas extendere audes, et eisdem sacrosanctum corpus Domini accipere? Aut quomodo venerandum ejus sanguinem ori obmovebis?*

Id tamen discriminis viros inter et mulieres fuit in Occidentali Ecclesia, quod viri nuda manu, mulieres vero subjecto linteolo, quod *Dominicale* dicebatur, Eucharistiam acciperent. *Non licet mulieri*, inquit Conc. ALTISIODORENSE Can. 36. (Lab. t. 5. p. 960. D.) *nuda manu Eucharistiam accipere.* Et S. AUG. serm. 252 de Tempore (al. in App. serm. 229. n. 5.) *Mulieres, quomodo nitidum exhibent linteolum, ubi corpus Christi accipiant, sic corpus castum, et cor mundum exhibeant.* Verum mos ille a pluribus seculis, cessantibus causis, cessavit in Ecclesia; ideoque TRIDENTINUM Sess. 13. cap. 8. docet, retinendum morem, quem ait ab Apostolis descendere, ut laici a sacerdotibus communionem accipiant. A qua tamen disciplina dispensatum fuit in seculo XVI., cum MARIA Scotorum regina, quæ in carcere detenta, mortique vicina Eucharistiam, quam apud se habebat, sibi ministrasse dicitur.

333. *Dico III.* Subjectum Eucharistiæ solus et omnis homo baptizatus est, et capax, si a gravibus peccatis immunis est, ad Eucharistiam suscipiendam cum fructu.

Pars 1^a. constat inde, quia baptismus cæterorum sacramentorum cum janua sit, sine eo nullum aliud percipi potest.

Pars 2^a. elucet hinc, quia baptizatorum nemo in S. Scriptura usquam excluditur.

Pars 3^a. ex dictis de sacramentis in genere liquet; quia sacramenta causarum naturalium necessariorum instar, ubi non inveniunt obicem, effectum producent.

Varia tamen Ecclesiæ disciplina fuit quoad varium hominum genus. 1°. *Infantibus* olim usque ad seculum XII. Ecclesia Eucharistiam præbuit; quod quidem in Latina abrogatum, non tamen in Græca teste ARCVDIO L. 3. de Sacram. Euchar. cap. 40. 2°. *Energumeni* passim ab hoc sacramento arcebantur; in extremo tamen vitæ discrimine iis etiam concessum fuisse ex Conc. ELIBERITANO Can. 37. (Lab. t. 1. p. 974. E.) intelligitur, ubi statuit: *eos, qui a spiritibus immundis vexantur, si in fine mortis fuerint constituti, baptizari placet; si vero fuerint fideles, dandam iis esse communionem.* Quin etiam extra vitæ periculum datam ipsis fuisse Eucharistiam, si lucidis vel pacificis intervallis gauderent, testatur Synodus ARAUSICANA Can. 14. (Lab. t. 3. p. 1450. A.) quod et hodie obtinet. 3°. *Amentes*, durante amentia, ad Eucharistiam non admittebantur; fuitque eadem ipsorum ratio, quæ energumenorum. His tamen in mortis periculo constitutis præbendam Eucharistiam decrevit ARAUSICANA Synodus Can. 13., et CARTHAGINENSIS IV. Can. 76. (Lab. t. 2. p. 1206. A.) Nunc vero his non porrigitur, nisi dum intervallis lucidis fruuntur. 4°. Qui graviorum scelerum in vita reos se fecerant, licet moribundis olim negabatur in Hispania, Gallia, ut colligitur ex Conc. ELIBERITANO, item pro Africa, ex Cypriano epist. 52. ad Antonianum. Quod idem circa ultimo supplicio afficiendos in Gallia, Hispania, variisque Germaniæ provinciis observatur.